سـکۆتلـەندەش داوای سەربـەخۆیی دەکات

هـەڵۆ بـەرزنجـەیی

٢٠.١.٢٠١٢ بـەرلین

مێژووی دروستبوونی دەوڵەت زۆر کۆنە، پاش هەبوونی چەندین ئیمپڕاتۆرێت و دەسەڵاداریێتی وەک رۆم و ئیسلام و عوسمانی و هتد... تا دامەزراندنی چەندین دەوڵەت لەرۆژاوای ئەوروپا وەک ئینگلستان و فەرەنسا و ئیسپانیا ئەوجا کۆسۆڤۆ و نوێترینیان کەدەوڵەتی باشووری سودانەئەم پرۆسەیەلەوەستان نەکەوتووە.

لەوەتەی دیاردەو فۆڕمی دامەزراندنی دەوڵەتی هاوچەرخ لەسەدەی ١٨یەم بەدواوەلەمێژوودا سەری هەڵداوە، کێرڤ و ژمارەی تا بێت بەرەو هەڵچوون و زیادبوون هەڵدەچێت. نەتەوەو میللەتانیش نەک هەر شانازیی بەم دەستکەوت و سەروەرییەی خۆیانەوەدەکەن، بەڵکو زۆر بەتوندی دەستیان بەم دامەزراوەوەگرتووە، کەبوونی خۆیانی تێدا دەبیننەوە. لەو ساتەوەختەوەتا ئێستا لەمێژوودا هیچ کات رووی نەداوە، تاکەنەتەوەیەک رایبگەیێنێ و بڵێ من دەستبەرداری دەوڵەتی خۆم دەبم یان دژی دامەزراندنی دەوڵەتی خۆی بوەستێتەوە. بەپێچەوانەوەتا بێت بەدەستگەی پتەو و مۆدێرن کەبەملیۆنەها و ملیاردەها بودجەی بۆ تەرخان دەکرێت و سەدان هەزار سەرباز

دەکرێتەپاسەوانی و بەهاوچەرخترین ئامێری تەکنەلۆژیایی مەحکەمتر دەکرێت.

گەرعەرەب و تورک و تەنانەت فارسیش وەک نموونەبهێنیینەوە،وا دەبینین ئینگلیز و فەرەنسا و روسیا دەولەتی بۆ دروست کردوون یان بەهاوکاری و پشتیوانی ئەوان دروستیان کردووە. کەچی تا ئێستا تاکەکەس و هێزێک لەمانەنەیگووتووەمن دەوڵەتی تورکیا،ئێران،سوریا یان عێراقم ناوێ!. هێزێک بەرچاو ناکەوێ دژ بەسنووری ئەم قەوارە سیاسییانەلەگەڵ ئەوەشدا، کە دەستکردی بیگانەو ئیمپریالیزمیشن بوەستێتەوە.

هەروەها مەرج نییەبۆ دروستکردنی هەر دەوڵەتێک تۆ خاوەنی رێنیسانسێک بە کەڵەبیرمەندانی وەک مەکیاڤیللی و رۆسۆ و مۆنتیسکۆ و...هتدەوەبیت.(دیارەگەر پرۆسەی رۆشنکاریی هەبێت وا سەدبار چاکترە).

ئەرێ مۆریتانیا چ رێنیسانسێکی لەپشتەوەیە؟!، ئەی گورجستان کامەرۆشنکاری لەخزمەتیدا بووە؟!، یان کۆسۆڤۆ چەند بەگەز و کڵاوی رێنیسانس هەڵسوکەوتی کرد؟!. بەڕاست تورکیا گوێ بۆ کام لەبیریارانی ئەو دیاردەیەشل کرد؟!.

ئیدی بۆ دەبێت لەبەردەم دامەزراندنی دەوڵەتێک بۆ کورد دا هەزار یەک بیانوو و داخوازی لەتوانا بەدەر بهێنرێتەئاراوە؟. چما هەرچی قسەو تیوری و هیپۆتێزەی ناو کتێبەکان

هەیەدەکرێتەمەرجی گرانبەها بەسەر شانی دامەزراندنی قەوارەیەک بۆ کوردەوە؟.

بەبڕوای من ئەمانەگەر ئاماژەیەک بۆ تێکشکاوی و لاوازی کەسایەتی و ئیرادەی کوردی نەبێت، وا هیچ مانایەکی دیکەنابەخشێ.

شاعیری گەورەمان **پەشێو** لەشیعری مەزاد دا وەک بانگەوزێک و گازندەییەک ئەمەبەرووی هەموو لایەکدا دەداتەوەو دەفەرموێ:

کێ کڕیارە؟

هەرچیم هەیە،

هەمووی تاڵانفرۆش دەکەم:

سواڵەت و ئاتەشکەدە،

دیوانسەرای شاهەکانمان

بەبنچینەو بنیادەوە،

بەردەنووس و نەخش و نیگار

بەتەخت و تاجی مادەوە...

مەزاد... مەزاد...

هەچیم هەیە، هەمووی مەزاد...

بەپارچەیەک پەڕۆی سادە،

کەهەڵبکرێ و بشنێتەوە

لەسەر بستێک زەویی ئازاد!

مەزاد ... مەزاد ....

هەرچیم هەیە.... هەمووی مەزاد!*

لەهەنووکەدا وەختێ لەئەتڵەسی سیاسی نەخشەی جیهان دەنۆڕین ، لەوانەیەیەکێتی ئەوروپا باشترین و بەهێزترین و مۆدێرنترین یەکێتی نێوان چەندان دەوڵەتی جیهان بێتەبەرچاومان. سەرباری ئەو لێک نزیک بوونەوەو تێکەڵی ئاسانکاریی لەهاتووچۆوەتا یەک بڕیاری لەگەلێ بواردا و شاری بروکسل وەک پایتەختی ئەم یەکێتییەدەستنیشان کراوە. لەم رووبەر و جوگرافیایەشدا هەتا ئیمرۆ کەسێ پەیدا نەبووەبڵێمن دەوڵەتی خۆم ناوێت هیچ میللەتێکیش بانگەوازی هەڵوەشاندنەوە ئەم قەوارەیەی نەکردووە.

بەڵکو تا بێت ئەم یەکێتییەهەنگاوی گەورەتر بەرەو چەسپاندنی ئامانجەکانیان دەنێن، بەڵێ ئا لەم ئان و ساتەدا وەک راستییەکی مێژوویی بایەخی بەها نەتەوەییەکان زیاتر لای هاووڵاتییانی ئەوروپایی بەنرختر دەبێت و بەوپەڕی پەڕۆشەوەچنگ بەرەهەندەکانی نەتەوەیی بوونی خۆیانەوەدەگرن.

وەک رۆژنامەی ***دی ڤێلتی*** ئەڵمانی رۆژی ٧.١ و ١٤.١.٢٠١٢ دا دەنووسێ، لەکاتێکدا حکوومەت و سەرەک وەزیرانی بەریتانیای گەورەخۆیان بۆ یادی زێڕینی شازادەکوین و یارییەکانی ئۆلۆمپیای ٢٠١٢ و رەنگە جامی ئەوروپاش‌ئامادەدەکەن، ئا لەم چرکەساتەدا یەکێ لەدورگەکانی نابەدڵانەسەدان ساڵەخراوەتەسەر بەریتانیا و دوای ٣٠٠ ساڵ پێکەوەژیان دەیەوێ لەرێی ریفەراندۆمێکەوەسەربەخۆیی خۆی بەدەست بێنێت.

ئەم هەواڵەنەک ئەو هەموو بانگاشانەپووچەڵ دەکاتەوەکەلەپشت ئەوەوەن،چیدی باوی دەوڵەت دروستکردن لەم رۆژگارەی گلۆبالیزمدا نەماوە، بەڵکەئەوەش بەرپەرچ دەداتەوەکەلەلووتکەی پێشکەوتن و شارستانێتی و تەکنەلۆژیا و بەناو تێکەڵبوونی سنوورەکانیشدا، لەو ئەوروپایەی وەک بەهەشتی سەرزەمینی دەوڵەتان و میللەتان ناسراوە، هێشتا هەر ویست و خواستی دەوڵەت بەرقەرار و خاوەن رەواجە.

سکۆتلەندەوەک دوورگەیەکی پادشایی لەساڵی١٧٠٧ وەدوای چەندین شەڕ و کوشتاری جۆراوجۆر لەگەڵ ئینگلیزدا یەکگرتنی لەتەک ئیرلەندا دا لەگەڵ بەریتانیای گەورە سازداوە.

ئێستا زیاتر لە٥ ملیۆن دانیشتوانی هەیەو روبەرەکەی نزیکەی ٧٩ کم دووجایە. وڵاتێکی پیشەسازی بەهێز و خاوەن نەوتەلەدەریای باکووردا و بەرهەمهێنی باشترین جۆری وێسکی و بەروبوومی ماسییە. هەر لەم روانگەیەوەکەوا دانیشتوانی ئەم

وڵاتەدەڵێن پیشەسازی لەوڵاتی ئێمەبەرهەم دەهێندرێت و خاوەن بانک و بازرگانەکانیش لەلەندەن لەسەری دەلەوەڕێن. بەواتایەکی دیکەسامانی وڵاتی ئێمەدەبرێت و لەلەندەنەوەبەئاوەڕووتکراوی پارەکەی بۆ ئەدینبەرەدەگەڕێتەوە.

ئەم وڵاتە لەساڵی ۱۹۹۹وەسەرلەنوێ خاوەنی پەرلەمانی هەڵبژێردراوی خۆیانن و لە۲۰۰۷وەپارتی ناسیۆنالیستی سکۆتلەندی لەهەڵبژاردنەکان دا زۆرینەی رەهای بەسەرکردایەتی ***ئەلێکس سالەمۆند*** بەدەست هێناوەو کاروباری وڵات دەبات بەڕێوە.

پارتەکەی سالەمۆند پ. ن. س، دوای ئەوەی لەسەرەتای ئەمساڵدا بۆ جاری دووەم بەزۆرینەی رەها هەڵبژاردنەکانی پەرلەمانی بردەوەدەیەوێ لەسەروەختی ئەم دا و لەرێگای ریفەراندۆمێکەوەدۆسییەی ناسراو بە(ئەکتی سکۆتلەندە) لەپاییزی ۲۰۱٤ دا بەرەو سەربەخۆیی بکەوێتەگەڕ. شایانی ئاماژەپێدانەپ.ن.س لەپەرلەمانی ئەوروپا لەتەک پارتی سەوزی ئەڵمانیادا یەک فراکسیۆن پێک دێنێ و لەهەنووکەدا هەڵوێستی خۆپارێزی و ڤیتۆی لەندەن بەرانبەر بەپلانی قوتارکردنی کێشەداراییەکانی ئەوروپاداو بەشداری نەکردنی چارەسەری کێشەی وڵاتەکانی ئەندامی یەکێتی ئەوروپا بەسوودی ئەدینبەرەدا دەشکێتەوە.

ئا لەم سەروبەندەدا ***سیر داڤید ئێدوارد*** کەکەسایەتییەکی یاسایی بەناوبانگی وڵاتە،دادوەری جارانی دادگای ئەوروپا بووەلەلوکسەمبۆرگ بەگەرمی داکۆکی لەم پرۆسەیە دەکات و لەئاستی ئەوروپادا چالاکانەبۆ سەربەخۆیی کار دەکات. شاعیری دیار و نەتەوەیی *ئەدڤین مۆرگان* بەگەرمی پشتیوانی لەپ.ن.س دەکرد و بانگاشەی بەردەوامی بۆ جیابوونەوەدەکرد پێش مردنی هەموو سامانەکەوەک لەوەسێتنامەکەیدا هاتووەبڕی یەک ملیۆن پاوەند بووەبۆ ئەم ئامانجەپیرۆزەی وەک میرات جێهێشتووە. لەلایەکی دیکەوەخێزانێک کەبەرێکەوت یاری لۆتۆ(یانصیب)یان بۆ دەرچووەلەو پارەیەیەک ملیون پاوەند دەکاتەدیاری بۆ پارتی ناوبراو لەپێناوی گەرموگوڕترکردنی کەمپی سەربەخۆیی و گەیشتن بەئامانج .

بانگەوازی سەربەخۆیی جیابوونەوەتا بێت لەرێی ئەم سەرکردەو پارتەوەلەنێو پەرلەمان و نێو جەماوەری سکۆتلەندیدا بەهێزتر دەبێت و لەواقیع نزیک دەبێتەوە. ئەدینبەرەپایتەختیش لەم رێگایەوەرووبەرووی گێرمەو کێشەی زۆر لەگەڵ لەندەن دا بۆتەوە. هەر لەم روانگەیەوەیەکە**دێڤید کامیرۆن** دەڵێ: بەهەموو هێز و گیان و چنگ و نینۆکەکانم دژ دەوەستمەوە. وەلێ بنەما یاساییەکانی ئەو وڵاتەناتوانن ببنەبەربەست لەبەدەم پرسێکی وا یاسایی و دەستووردا و دەکرێت داخوازییەکەی سکۆتلەندەبەریفەراندۆمێک ساخ بێتەوە. پرسیاری سەربەخۆبوونەکەش بەووشەی بەڵێ یان نا دیاری کراوە.

هەڵبەت سکۆتلەندا لەم هەلومەرجەسەختەی باری سیاسەتی دارایی ئەوروپا پێیدا تێدەپەڕێ، تووشی تەنگەتاوی و دژواری لەسەر ئاستی ناوخۆ و لەنێو ئەوروپادا دەبێتەوە، هەر نەبێ بانکەکانی ئەو وڵاتەلەئێستادا بۆخۆیان لەقەیراندان.

سالەمۆند و پارتی ناسیونالیستی سکۆتلەندی ئەم کێشانەو چەندانی دیکەش لەم سەرەڕێیەدا دەرک پێدەکەن، بۆیەلەبارێکدا گەر تووشی مەترسی راستەقینەبوونەوەو ریفەراندۆمەکەوەک پێویست ئەنجامی بەدەستەوەنەدات، ئەواوەک پلانی ٢ رەنگە داوای "هەڤاڵبەندی یەکسان و یەکێتی کۆمەڵایەتی" بکەن و شازادەی لەندەن وەک سەرۆک لەو قۆناغەدا جارێ پەسەند بکەن.

جەوهەری باس لەوەدایەویستی ئەم گەلەبۆ سەربەخۆیی لەبن نایەت و ئەم جارەش شکست بێنن، وا لەئایندەیەکی نزیک یا دووردا هەر تێهەڵدەچنەوەو بەئاواتەکەیان دەبێت هەر بگەن.

کاتەلان و باسک و ئیرلەندەو دەیان میللەت و وڵاتی دیکەش لەسەر نەخشەی جیهان بەردەوامن لەسەر تێکۆشان و قوربانی دان بۆ سەربەخۆیی. دەی ئەمە گەورەترین بەڵگەیە،کەنەتەوایەتی بەهێزترین و زیندووترین داینەمۆی مێژووی زیاتر لە٤٠٠ سەدەی مرۆڤایەتییە. دیسان ئەم روودا و دیاردانەسەلماندیانەوە،کەنەتەوایەتی بەرهەمی قۆناخێکی دیاریکراو و سەر بەچینێکی تایبەت نییە. سەرلەبەری مەسەلەکەش بەگووتەی مامۆستا **جەمال نەبەز** بریتییەلە:

کێشەی ناسنامەیە. کەواتەهەر نەتەوەیەک دەیەوێ پێناسەی سەربەخۆی خۆی هەبێت.

ئەی سەرکردایەتی کورد چی دەکات و چی دەوێت ؟؟؟!!

ئا لەم ساتەوەختەدا کە جیهانی عەرەبی بەبارودۆخێکی پڕ لەتەوژمی گۆڕانکاری و دژواریدا تێدەپەڕێت و لەژێر سەرناوی بەهاری عەرەبیدا بۆ یەکەم جارەلەمێژووی خۆیدا وا بەرووی ستەم و گەندەڵیدا راپەڕێ و ئێران بەو شێوازەکەوتبێتەبەردەم هەڕەشەی جددی ئامریکا و ئەوروپاوەو تورکیا گەرچی دەیەوێت خۆی بەبراوەو سەرکەوتوو گورنەتەڵەی ناوچەکەلەقەڵەم بدات، دیسان بەدەر نییەلەهەڕەشانەی رووبەروو بۆتەوەو گەلێ گرفتی گەورەدەبێتەوەو گەلەک لەخۆی دەترسێ.

سووریا لەمێژووی خۆیدا گرفتاری هەرای ناوخۆ و راپەڕینی خەڵکەکەی نەبۆتەوە. عێراقیش نەدەوڵەت بووەو نەدەبێتەدەوڵەت .

ئیدی دەبێ کەی بڕیاری دەوڵەت دروستکردن لای ئەم سەرکردایەتییەلەدایک بێت. دەبێ ئەو چرکەساتەی دەوڵەتی کوردی وەک بەرئەنجامێکی سالانی ساڵی خەباتی خوێناوی نەتەوەکەمان دروست دەبێت(بۆمان دروست دەکەن!!؟؟) و کوردیش دەچێتەریزی دەوڵەتانەوەو دەبێتەخودانی دەوڵەتی خۆی. ئا لەو چرکەساتەدا، سەرانی کورد چیمان پێ دەڵێن و چۆن

هەڵوێست دەنوێنن؟ و دەستگا خەڕەکەشکاوەکانیان چ پاساوێک دێننەوە؟ و چۆناوچۆنی دەکەونەپەسندان و دەرخستنی بەها و گرنگی دەوڵەت؟.

لەکاتێکدا هەتا ئێستا سەرانی حیزبی کوردی لەبەر خواستی ئێرەو ئەوێ ! بەچوارپەل سەما دەکەن و وەک قاز دەقیژێنن کەوا کورد دەوڵەتی ناوێ، دەوڵەتی کوردی خەونی شاعیران، کورد بڕیاری داوەلەگەڵ عێراقدا بژی، کوردستان بەشێکەلەعێراق و... هتد. هەڵبەت گوزەرانی سیاسی کورد لە بەشەکانی دیکەی وڵاتیش هەمان بەزمەو سەرانی کورد پێشبڕکی لەسەر ئێرانی بوون و بەدەستهێنانی ناسنامەی سووری و برایەتی کورد و تورک دەکەن.

سەرانی کورد بەتایبەت لەباشووردا لەم هەلەمێژوویيەدا، کەنێوەندەجیهانییەکانیش وەک سیناتۆری ئەمریکایی ***جۆن مایکن*** و چەندان پسپۆڕ و شارەزا و بەرپرسی جیهانی جەخت لەپارچەپارچەبوونی عێراقی زۆڵەک دەکەنەوە. هەمان کات ئەم باسەلای گەلەک لایەنی سیاسی و کەسایەتی دیاری عەرەب و هێزەکانی تری ناوچەکەلەقۆناغی دێفاکتۆی خۆیدایەو زۆربەیان لەمیدیاکان بەراشکاوی باسی دەکەن و کەس ناتوانێ چیدی داکۆکی لەو دەوڵەتەشەقوشڕەبکات، چونکەکێشەبنچینەییەکانی پرسی نەتەوەیی کورد، ململانێی خوێناوی هەزاران ساڵەی شیعەو سوننەرۆژ بەرۆژ زیاتر بەرەو تەقینەوەی ترسناک دەچێت.

نەتەوەی کورد و دۆست و دوژمنەکانیشی‌تەنیا چاوەڕێی ئەو ساتەوەختەدەکەن، کورد خۆی ئیمان بەم مەسەلەیەبێنێت و دەستی خۆی لەبەرۆکی عێراقی عەرەبی بەربدات. بۆ نموونەهەروەک ***حەسەن عەلەوی*** بیریار و کەسایەتی ناسراوی عەرەبی عێراقیی لەدوا چاوپێکەوتن و کۆرەکانیدا لەم دواییەدا لەکوردستان هەما شتی راگەیاند. لەبەرئەمەیەهەر کەمتەرخەمی و لاموبالاتی و خۆ دزینەوەیەک لەئاست ئەرکەهەرەگرنگ و پیرۆزەدەچێتە خانەی تاوانی نەتەوەییەوەنەکورد و نەمێژووەکەی لێیان نابوورێت.

کەواتەچیدی هیچ بیانوویەک لەبەردەم سەرانی کورد دا نەماوە،جگەلەملدان لەئاستخواستەکانی نەتەوەو گرتنەبەری چارەسەری یەکجاریی و هەمیشەیی بەدامەزراندنی دەوڵەتێک بۆ نەتەوەیەکی خاوەن هەزاران ساڵی خەبات و قوربانیدان. ئەمەش گەورەترین خزمەتە بەکورد و گەل و کەمەنەتەوەکانی ناوچەکە. دەنا هەرچی تا ئێستا کردوویانەلە"داگیرکەرچێتی و ئۆتۆنۆمی و فیدڕاڵی" خواستن و لەمەو دواش لەو چەشنە"عێراقچێتی" دەیکەن دەبێتەسپڵی لاورگ و مێژوو تووڕی دەداتەزبڵدانەوە.